

умовами, вимог немотивованості та неочевидності того, що стверджується. До того ж, іронічний зміст заголовка підсилюється вживанням двох контрастних лексем: *good*, що передає позитивно-оцінне значення, та *crime* – передає негативно-оцінне значення. Для адресата показником іронічної нещирості мовця є саме необґрунтованість його твердження.

Неправильне вживання мовцем різних компонентів ілюктивної сили є непрямим запереченням прагматичних правил. Адресант прямо не заявляє про порушення правил, але розраховує на підготовленість адресата, яка дозволить йому побачити це порушення. Виявлення дії цього заперечення сприяє правильній інтерпретації іронічного висловлювання. Крім того, для деяких іронічних констативів і для іронічних мовленнєвих актів інших типів характерним є те, що заперечення на прагматичному рівні не супроводжується запереченням на пропозиційному рівні. Вважаємо, що в таких випадках більш адекватним критерієм для виявлення дії механізму породження іронії стає актомовленнєвий критерій успішності / неуспішності. Тому поняття заперечення треба розширити: крім заперечення на пропозиційному рівні, воно повинно охоплювати поняття порушення прагматичних правил, що є своєрідним запереченням або скасуванням мовленнєвого акту.

Таким чином, схема умов успішного здійснення іронічного констативу буде мати такий вигляд:

умова пропозиційного змісту – будь-яка пропозиція;

попередні умови – 1) іронічний адресат має достатню контекстуальну та фонову інформацію для сприйняття іронії; 2) іронічний мовець вважає, що іронічний адресат має достатню контекстуальну та фонову інформацію для сприйняття іронії; 3) в іронічного мовця відсутні підстави вважати *p* істинним (або для іронічного мовця очевидно, що іронічний адресат знає, що *p*, і йому не потрібно нагадування);

умови щирості – 1) іронічний мовець хоче, щоб іронічний адресат зрозумів, що іронічний мовець нещирий; 2) іронічний мовець не вважає, що *p* (або іронічний мовець не вважає своє повідомлення інформативним);

суттєва умова – цей акт розглядається як акт навмисного передання нещирості щодо цього повідомлення про стан справ.

Таким чином, іронічні констативи утворюються в результаті порушення мовцем умови щирості, що передбачає впевненість мовця у тому, що його твердження відповідає дійсному стану справ. Це порушення супроводжується недотриманням автором іронічного твердження однієї з умов, які висувуються загальними попередніми умовами, умовами вмотивованості та неочевидності того, що стверджується.

ЛІТЕРАТУРА

1. Toplak M., Katz A.N. On the uses of sarcastic irony // Journal of Pragmatics. – 2000. – Vol. 32, №10. – P. 1467-1488.
2. Utsumi A. Verbal irony as implicit display of ironic environment: Distinguishing ironic utterances from nonirony // Journal of Pragmatics. – 2000. – Vol. 32, №12. – P. 1777-1806.

ВЕРБАЛЬНІ МАРКЕРИ СТАТУСНОЇ АСИМЕТРІЇ В АНГЛОМОВНОМУ ПАРЕНТАЛЬНОМУ ДІАЛОГІЧНОМУ ДИСКУРСІ

Козлова В.В. (Суми)

Антропоцентрична спрямованість сучасної лінгвістичної науки зумовлює актуальність дослідження різноманітних характеристик актантів реальних дискурсів. Однією з таких характеристик виступає соціальний статус мовця, як фактор, що впливає на стиль його мовленнєвої поведінки.

Парентальний діалогічний дискурс, що представляє собою тип особистісно-орієнтованого спілкування сімейно-побутової сфери, характеризується статусною асиметрією. Статусна асиметрія англomовного парентального діалогічного дискурсу зумовлена соціальною, віковою та ролівою нерівністю учасників спілкування (батьків та їхніх дітей) і актуалізується у виборі системи вербальних і невербальних індексів.

При мовленнєвій взаємодії актантів англomовного парентального діалогічного дискурсу саме комунікативна поведінка батьків характеризується високим рівнем статусних реалізацій. Характерними статусно-маркованими ситуаціями спілкування вважаємо міжособистісні ситуації морально-емоційного впливу та міжособистісні ситуації морально-волітивного впливу.

Аналіз мовного матеріалу показує, що в ситуаціях морально-емоційного впливу з боку батьків відбувається експліцитна демонстрація критичного ставлення до дій партнера по комунікації (дитини) із залученням висловлювань засудження: *It was very wrong of you, You should be ashamed, I'm really disappointed in you.*, що містять дієслова з негативною семантикою та інтенсифікатори; висловлювань попередження: *How many times must I tell you it's dangerous. One day you'll fall and when where you'll be!* з акцентуацією наполегливості попередження та можливих наслідків дії.

Для міжособистісних ситуацій морально-волітивного впливу характерним виявляється застосування батьками висловлювань дозволу: *All right, you can watch Rugrats if you put your blue dress on...*, з чіткою вербалізацією умов його надання за рахунок вживання категорії модальності та умовних речень; висловлювань заборони: *You're grounded. I'm not letting you out of this room until you tell me.* із залученням пасивного стану як індикатора своєї влади; та висловлювань наказу: *Quickly do teeth. Hurry up. Go to sleep. Stop playing with your dinner and eat it.* що здебільшого звучать різко та імперативно не залишаючи можливостей для спречань.

В комунікативній поведінці батьків, особливо матері, простежується тенденція до використання своєї

статусної переваги як додаткового аргументу впливу та втручання в життя дитини. Це відбувається за рахунок номінацій типу: *I'm your mother. I'm still the boss here.* – вербалізація соціальної ролі; *I'm just a whole older than you are.* – вікова нерівність. Також увага акцентується на виховній функції батьків: *you are my business. I have a right to know what you are doing. I want to look after you. It's my job to take care of you.* При цьому залучаються іменники з семантикою робота, а також дієслівні конструкції зі значенням піклування.

Статусна асиметрія комунікативної взаємодії батьків та дітей також реалізується в умовах експліцитного позиціонування батьками самих себе як носіїв уявлень про норми та правила поведінки: *Don't use that type of language;* про шішнісн орієнтації: *It's time you considered settling down;* про стиль життя: *I just want a normal life for you.*

Таким чином, реалізація статусної асиметрії комунікативної взаємодії відбувається в статусно-маркованих ситуаціях морально-емоційного та морально-волітивного впливу, маркерами яких виступають висловлювання засудження, попередження, дозволу, заборони, наказу.

Перспективу подальших досліджень становить аналіз неverbальних маркерів статусної асиметрії в англомовному парентальному діалогічному дискурсі.

ДО ПРОБЛЕМИ СТИЛІСТИКИ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ ТЕКСТІВ

Колесник Н.М. (Харків)

Останніми роками в умовах науково-технічної революції у зв'язку з підвищенням ролі науково-технічного перекладу відбувається осмислення багатьох його проблем, а тому і стилістики науково-технічних текстів [Пумп'янський, 1965; Реформатський, 1967; Комісаров, 1990; Борисова, 1981, 1986, 2000, 2002; Карабан, 2002; Климзо, 1976, 2003; Тюленев, 2004; Черноватий, 2006; Разинкіна, 1978, 2004]. Велику роль для підвищення якості науково-технічного перекладу грають дослідження в області стилю науково-технічних текстів.

До теперішнього часу є досить багато літератури з питань стилістики науково-технічного тексту. Вже в перших працях, що з'явилися в 30-і роки минулого сторіччя, вчені приділяють велику увагу питанням мови і стилю науково-технічних текстів взагалі [Морозов, 1932-1938; Рецкер, 1934; Федоров, 1933-1936].

Сьогодні вже є фундаментальні дослідження в сфері науково-технічного стилю, а саме в області кібернетики [Брагіна, 2001], фізики [Чалбишева, 2006], природознавчих наук [Шагєєва, 2005], хімії [Татарінова, 2005], лінгвістики [Даваєва, 2005], металургійної [Ремхе, 2007] і нафтогазової [Дорошенко, 2004] промисловості, економіки [Дроздова, 2003], автомобілебудування та ремонту [Нікуліна, 2004], екології [Овсейчик, 2006]. Було виконано ґрунтовне дослідження в області лексики науково-технічних текстів на матеріалі англомовної терміносистеми сільськогосподарської та ґрунтової мікробіології [Кислухіна, 2005], а також української термінології садівництва [Костенко, 2005].

Теоретичне осмислення стилістики науково-технічних текстів, а саме текстів аграрного профілю, набувають особливого значення у зв'язку з необхідністю всебічного вивчення мови науки і техніки на сучасному етапі науково-технічного прогресу. Тому сьогодні постає завдання детально розглянути стилістику науково-технічних текстів, а саме текстів аграрної тематики.

Науковий стиль має відношення до сучасної практики перекладу текстів аграрного профілю, оскільки в сучасному світі, що вступив у фазу постіндустріального суспільства, наука розвивається бурхливими темпами, відбувається взаємообмін між науковцями різних країн, а тому постійно здійснюються переклади наукової літератури. Оскільки тексти аграрного профілю використовують науково-технічний стиль, розглянемо основні характеристики стилістики науково-технічних текстів.

Науково-технічний функціональний стиль є інформаційним простором функціонування науково-технічних текстів, це глобальне інформаційно-функціональне поле, в якому діють численні науково-технічні мовні жанри. Сфера суспільної діяльності, в якій функціонує науково-технічний стиль, – це наука. Науковий стиль відноситься до числа книжкових стилів, оскільки в більшості випадків науковий стиль реалізується у письмовій формі [Разинкіна, 2004].

Науково-технічна мова є одним з основних різновидів наукової мови взагалі, як підстиль наукового функціонально-мовного стилю. Основною формою функціонування даної мови є спеціальна науково-технічна література.

Стилістична організація тексту асоціюється, перш за все, з терміном, незалежно від жанрової класифікації тексту; інші особливості знаходяться у тіні терміну, проте гарно відомі спеціалістам, хоча кожен автор розуміє і визначає таку конфігурацію по-своєму [Menzel, 1996; Алексєєва, 2001].

Найхарактернішими рисами стилю наукової прози є певна синтаксична організація речень і вибір лексики. Вибір лексики в стилі наукової прози підкоряється одному із основних завдань: адекватно донести до читача описуване явище в розмаїтті ознак, що характеризують це явище [Rannie, 1951; Гальперін, 1958].

В основі стилю сучасної англійської наукової і технічної літератури лежать норми письмової мови з певними специфічними характеристиками.

Завдання науково-технічної літератури – гранично ясно і точно довести певну інформацію до читачів. Це досягається логічно обґрунтованим викладом фактичного матеріалу, без вживання емоційно забарвлених слів, виразів і граматичних конструкцій. [Пумп'янський, 1965, с.11].